

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők. MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A városok segítése és a belügyminiszterium.

Zombor, február 3.

Az a törvényjavaslat, amely a városok segítésére egyelőre két millió koronát adott, mostanában nagyon foglalkoztatja a városokat. A két millió korona elosztásának módjával igen sok helyütt elégedetlenek és ez az elégedetlenség egyre nagyobb mértékben jelentkezik. A sérelmeknek ez az egyik része; a másik az, ami a tisztviselők fizetésrendezésénél történt.

Az érdekelt körök véleménye már teljesen kiformalódott, aminek eredményeképpen Lukács György nagyváradi tanácsos tervezetet dolgozott ki, amelyet a belügyminiszteriumhoz benyújt. E tervezetben részletesen felsorolja a városok segítésének hiányos végrehajtását és egyúttal megállapítja az orvoslás módzatait is. Természetes, hogy most már minden, amit a hiányok orvoslásánál várnak, azon fordul meg, hogy a belügyminiszteriumban a sérelmekkel és a panaszokkal szemben milyen álláspontra helyezkednek. A miniszterium álláspontja, amint megbízható forrásból értesülünk, örvendetes a városokra.

Természetesen a kérdéses dologban az első nehézség az volt, hogy a belügyminiszterium elé hivatalos formában még nem jutottak el a sérelmek, ezenkívül pedig a dolog természeténél fogva a miniszteriumban, ahol minden kérdés az illetékes tényezők egész során megy keresztül, amíg a végleges határozathozatal kiformalódhatik, egy embernek a véleménye, habár mint jellemző fölfogás értékes is, végleges érvénnyel nem bírhat. Az információ szerint a városok sérelmeiben csudálni való dolog egyáltalában nincsen, mert az informáló megjegyzése szerint, nem volt még soha a világon egyetlen olyan a nagy köz számára alkotott dolog sem, amelyen a köz egyik vagy másik része föl ne háborodott volna.

A városok segítésénél is így van a dolog. A sérelmek, amelyek a tisztviselők fizetésrendezése körül vannak, teljesen érthetők. A városok segítéséről való törvényjavaslat, bár a hasznosságát és a körülményekhez való okos, opportunus alkalmazkodását senki kétségbe nem vonhatja, nem tarthat jogcímet arra, hogy önmagában tökéletes

legyen, hogy ellene alapos, sőt jogos kifogást senki ne támaszthasson.

Azoknak a panaszoknak és sérelmeknek, melyek magánuton jutottak az informáló államtisztviselő tudomására, nagyrészt olyan természetűek, melyeknek megoldása ezidőszertint egyenesen képtelenség. Am a sok tulhajtott panasz és a sok vérmes vágyódásból keletkezett követelés elmellőzése után visszamarad egy szilárd mag, amelynek figyelembe vétele elől kitérni már egyenesen lehetetlenség. Ez a szilárd mag ugyszólván reassumálása a követeléseknek úgy a segély helyesebb elosztásánál, mint a tisztviselők fizetésrendezésénél.

Hogy melyek lesznek azok a követelések, amelyek már-már a köztudatba is átment, vélt vagy valóságos, fölötte nagyszámu sérelmek közül figyelembe vétetnek, most még megállapíthatatlan, de egyben teljesen céltalan is lenne minden ilyen természetű megállapítás.

Egy dolgot azonban már most meg lehet állapítani, minek a bekövetkezése egy a valószínűséggel, t. i. hogy orvosolva lesz minden olyan sérelem, amely

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Anyai ölelés.

Amikor Pál négy éves lett, meghalt az anyja. Anyja férjhez ment másodsor is egy Márton nevű kárpitoshoz, ki józan állapotban becsületes ember volt, de amikor leitta magát hirtelen haragu lett. Pali első időben nagyon boldog volt; az anyja változatlanul szerette és mostoha apja jó volt hozzá az anyja kedvéért. De amikor egymásután megszületett egy kis fiu és egy kis leány, Martin csak azokat becézgette, a mostohafia részére már nem voltak kedveskedései. Csakhamar kényelmetlenné vált a gyerek és lassacskán meggyűlölte, azonfelül Martin áldozata lett itálnak és mindinkább brutálisabban bánt a családjával. Végül a kis Pali lett mindannyiuk bűnbakja.

Amikor észrevette az asszony, mennyire gyűlöli Martin a mostohafiát, már nem tudott változtatni a helyzeten. Ittas állapotban nem birt magával az ember és ilyenkor még a fiu élete sem volt biztonságban. Ekkor belátta az asszony, hogy csak egy lehetőség létezik a fiu védelmére: ki kellett tenni a házból.

De hová küldje? Nem voltak rokonai, barátai, akik ingyen tartották volna a gyereket. Eltartásáért nem birt fizetni és tekintve zsenge korát, tanoncnak sem adhatta.

Ezzel tisztában volt az aggódó anyja, és az egyedüli végeredményhez jutott: kell, hogy a hatóság helyezze el a gyermeket. De ez se volt lehetséges, a szülők ugyanis nem voltak keresetnélküliek, a gyerek se testi, se pedig szellemileg nem volt beteg. Ekkor átvillant a kétségbeesett asszony agyán a javítóintézet. Ha nem akarta, hogy mostohaapja agyonüsse a fiát, el kellett küldeni hazulról... javítóintézetbe kell elhelyezni.

De hogyan csinálja? Pali szelid, jóságos gyermek volt és nem voltak rossz tulajdonságai.

A kétségbeesett anyja erre, — tekintve a mindinkább növekvő veszélyt, — egy borzalmas, de hősies tervet eszelt ki: tolvajlásra akarta rábírní a jóságos, szende fiut. Az iszákos szemeiből kiolvasta elsőszülött gyermek ellen érzett gyűlöletét: ez végleg rábirta szándékának megvalósítására és férje távollétében magához hívta gyermekét.

— Palikám — mondta remegő hangon — hallgass rám, menj le a bazárig, vegyél el az ajtó mellett álló asztalkáról egy doboz cipőkrémet, egy darab szappant és egy iront és ha megvan minden, fuss haza gyorsan fizetés nélkül. Nem adhatok pénzt, mert nincsen. De ha nem hozod el a tárgyakat, apád megver.

Pali egy ideig mozdulatlanul állott, arcából eltűnt minden véresöpp.

— Apa megver engem — ismételte rekedten az anyja.

Most elérte amit akart: a fiu egész testében megremegett, előre nyújtotta a kezét, mintha megvédelmezni akarná az anyját és egy panaszos sikolylyal elsietett hazulról.

A gyermeket rajtakapták a lopáson és beidéztek az apját.

— Nem akarom többé visszafogadni házamba, indítványozom, hogy javítóintézetbe tegyék a fiut: különben a feleségem is ezt akarja, — jelentette ki Martin.

Nagyon hátrányos volt Palira nézve, hogy semmikép sem volt rábírhható arra, hogy beszéljen. Megkérdezték, hogy jutott a lopás gondolatára és vajjon megbánta-e?

— De Pali nem felelt. Lehajtott fejjel, összeszorított ajakkal, hamuszínű arccal állott ott.

Sőt amikor azt mondták neki:

— Ha felelnél, ha megigérnéd, hogy nem teszed ezt soha többé, megbocsátanánk, miért tetted?

Mire Pali csak nem-et rebegett.

— Fogsz-e még lopni? — kérdezték újra, de ő állhatatosan hallgatott.

A fiu magatartásából tisztán meglátszott, hogy megátalkodott, perverz gyerek... javítóintézetbe való! . . .

nem ellenkezik sem a javaslat, sem a rendelet alapelvvel. Azzal az alapelvvel, hogy a segítség kizárólag olyan dolgok ellenszolgáltatásaként adódik, amelyeket a város, mint az állam funkcionáriusa végez.

A segítyt tehát mindenkor az a körülmény határozza meg, hogy a város milyen mértékben veszi ki részét azokból a szolgáltatásokból, amelyek bizonyos szempont szerint állami jellegű funkcióknak tűnhetnek fel. Tehát a jogos sérelmek közül azok lesznek orvosolva, amelyek beleilleszkednek a mai keretek közé; ezek meglehet, hogy nem lesznek minden tekintetben kielégítőek, de mindenesetre a teljesíthetőség határán belül fognak mozogni.

A sérelmekre vonatkozóan meg kell még jegyezni, hogy azok nagyrészt a mai állapotokból erednek; ezek automatikusan elesnek, amint a mostani két millió koronás segíty a program értelmében emelkedni fog.

Egyébként minden az új éráról, az új belügyminisztertől függ.

Farsang.

Zombor, február 3.

A pesszimizmusban elfogult erkölcsbölcselek azt állítják, hogy már nincs is farsang, hanem csak az árnyéka kísért. Beszélhetnek a fiatalságnak, elparentálhadják ez évben is Karnevál öfenségét, mint már évek sora óta tesszik, mindig feltámad az, amíg fiatalság él ezen a sárteken, amely megköveteli azt a jussát, hogy egy kicsit kitombolhassa magát. Ezt a jogot már csakugyan nem lehet elvitatni, legfőlegb a változó körülményekhez képest körülírni és módosítani.

Egyben azonban mégis csak igazuk van a morálfilozófoknak, abban, hogy amíg azelőtt a farsang előkészítő iskola

volt a házasságra, ma már nem az. Elenyészőben csekély azoknak a száma, akik tőle várják az ifjuság legszebb álmának — a házasság, férjhezmenés — megvalósulását. Ma már inkább a középkori rablólovagokéhoz hasonló vállalkozási kedv dagasztja az ifju generáció szívét, amelyben minden van, csak a tiszta és önzetlen szerelem hiányzik belőle.

A musszelin ruhácska — ma már nem divatos — ma már nem csábit; de a fehér nyakkendő sem elég talizmán. Erősebb ingerre vágyik az ifjuság mindkét neme. Talán erősebb lendületet nyerne — amin az összehoronzás sem segít — ha felkapnák szerbjeinknek azt az igen érdekes szokását, hogy a házasság leány arany-pénzben viseli a nyaka körül egész hozományát, vagy ha csipkebetét helyett a telekkönyvi kivonat teli „B“ és tiszta „C“ lapjának hitelesített példányát használnák díszül: akkor talán akadna még vállalkozó ifju.

Nem minden arany már, amihez a farsang hozzányul, de azért mégis találhatunk benne neves ércet, csak hogy tiszta szívet és önzetlenül vessük bele magunkat hullámaiba.

Ha mulatni megyünk, ne legyen utógondolatunk. A jókedv ritka madár, de ha nem kívánunk tőle cikornyás mūdalt, hanem megelégszünk azzal a nótával, amire a természet tanította, szívesen szolgál vele. Lehet a farsang zengő harmóniájában még mindig olyan kincsre akadni, mely megérdemli, hogy hazavigyük és gondosan megőrizzük. Hogy mi az a kincs? Megmondjuk. *A tiszta leányszív.* Ne áltassuk magunkat gourmand barátaim, a mi elkopott, örökös kábultságban leledző lelkünkben még mindig él a vágy a romantika e kék virága után.

* * *

A elmúlt hónap 28-án tartotta meg a zombori gör. kel. szerb tanító- és tanítónőképző intézet beszédjét a Kaszinó-Egyesület szék-

házának termeiben. A fényes táncmulatságot igen szépen összeállított műsorból álló hangverseny előzte meg, amely ékes bizonyosága annak az odaadó, buzgó fáradozásnak, amelylyel Blazsek zenetanár a gondjaira bízott tanulók zsenge lelkébe a zene és dal iránti szeretetet igyekszik beplántálni. A mulatság rendezése körül igen sokat fáradoztak Bérity, Legetity és Sztratimirovics tanárok. A hangversenyen a szabadkai 86. gyalogezred zenekara is több számmal részt vett.

* * *

Folyó hó elsején zajlott le a zombori iparos dalárda ez idei farsangi dal- és táncestélye a Kaszinó-Egyesület összes helyiségeiben. Mit irhatunk erről a dalárdáról. Ami szépet és jót irhatunk róla, azt már megirtuk. Eddigi működésének csak kiegészítője volt az a műsor, amelyet a termeket zsufozásig megtöltő közönség a legéberebb figyelemmel kísért végig s zajos tapsokkal adott tetszésének kifejezést.

Hargos kacajra fakasztották a közönséget Krieg (festőművész), majd Gruda esernyő kupléi.

A dalárda férfi karai alapos készültségükkel és bravuros összhangjukkal keltettek tetszést.

A „Falú végén kurta kocsmá“ c. dalt, Petőfinék ezt a gyönyörű költeményét, amelyet Arany János (gyengébbek kedvéért azelőtt *Auspitz*) zenésített meg, a közönség óhajára a dalárda megismételte.

Nem volna tudósításunk teljes, ha arról meg nem emlékeznénk, hogy a dalárda ezen multságán özv. Héjjas Istvánné urasszony is megjelent három a „mősebe“ illő szép és „ködves“ leányával.

Története van ennek, hogy róluk külön emlékezünk meg. Ugyanis, amint tudódik, a zombori iparos dalárda az országos dalárversenyen színmagyar „Köcsömét“ városában nagy dicsőséggel küzdötte meg a 42 dalárdával küzdelmét, aminek bizonyoságául ezüst koszorúval jutalmaztatott, de egy szép lány arképével is nagy könyörgés után kitüntettetett. Ennek a képnek élő eredetije Héjjas Jutka érkezett „mög“ az „édős“ anyjával és a két hugával, hogy az általa már egyszer

Egy este, alkonyatkor, amikor legjobban vágyódnak az anyjuk után a gyermekek, egy augusztusi estén elvitték a kis Palit vasuton a távoli javítóintézetbe, ahol nagykorúsításig ott kellett maradnia . . .

II.

Martin asszony írt a fiának. Félénken megértette vele, hogy özvegy lett, hogy még mindig a régi lakásban lakik és hogy asztalánál Pali részére is van hely. Válasz nem jött és aggódva várta az asszony az egymást követő napokat. Egyszer egy vasárnap estén, amikor varrogatva ült az asztal mellett és vele volt a most tizenöt éves fia és tizenegy éves leánya is, kopogtatás nélkül löködött be az ajtó és Pali jött be rajta.

Az anya megremegett a látástól.

Az elmúlt tíz év alatt a rózsás, szőke gyermekből nagy, sovány, bajszos ember lett, kemény vonásu ajkakkal és szemében sötét, gunyos kifejezés volt. És amikor beszélni kezdett, meghorzongott az anya. Éles, kellemetlen volt a hangja. Fején sapkával, zsebeibe mélyesztett kezekkel, egyik lábáról a másikra lépve, gunyosan kezdett el beszélni.

— Hát öreg, nem döglöttem meg; itt vagyok újra! Ezek a te kölykeid? Végeztem a tanuló idővel, itt vagyok megint . . . most

ujra elkergethetek! Mondhatom, finom helyen voltam . . . Hahaha!

— Megtanítalak rá titeket is . . . az öreg lesz majd az orgazda! . . . Vig életünk lesz! . . . A bazar — azt hiszem — még mindig közel van ide? Hahaha! Majd megtalálom oda az utat, de nemcsak egy pár rongyos fillérért teszem majd meg . . . remélem szaglászhatok még a pénzes szekrényükben! Nohát? . . . Hiszen nem is feleltek? Olyan nincsen! pótolni valóm van! Tíz éven át nem éltem, most kipótolom . . . ide egy pohárral! És inni akarok! Te leány, egy-kettő hozz dohányt, már rég megtehettél volna!

Az anya félénken értette meg gyermekeivel, hogy szót fogadjanak, aztán halkan mondta:

— A testvéreid tudják, hogy ártatlanul voltál ott, már régen megmondtam neked. Neked csak a mostoha apád halála után vallhattam be . . . képzeljed el, ha előbb történt volna és te felelősségre vontad volna Martint.

Pál brutálisan nevetett.

— Hahaha! Nem volt rossz vicc! . . . Tíz évre becsukatni engem csak azért, hogy életveszélyből mentés ki . . . De most már mindegy az elveszett éveikért!

Az anya halkan alázatosan folytatta:

— Mi is így gondoljuk. Kiszolgálást

fogadtam, a gyermekeket dologba küldöttem, keresnek egy keveset . . . Megtakarítottunk valamicskét . . .

— Meghiszem azt öregem, kipihenem majd magamat . . . a munkától nem fogok megbetegedhetni . . . Elképzelheted, hogy nem jöttem ide mint valami szelid lelkű borju és nem mondom, jól tettétek, hogy az intézetbe zártatok . . . Nagyon jól esett! . . . Ezt nem bírom! Nekem is megvan a büszkeségem . . . A szomszédom, te és a kölykök is kinevetétek ezért! . . . Először majd leszámolunk!

A gyerekek visszajöttek, üveg, dohány volt már az asztalon, aprópénz is került melléje.

Pál elkezdett inni és mindenféle kihívó megjegyzést tett. De mert senki sem ellenkezett, csöndesebb lett: nem talált semmit, amibe belekapaszkodhatott volna a dühe. Nyugodtabb lett, de ezt sem akarta és ezért hangosan hevesen kiabált.

— No! Miért bámultok úgy reám, kölykök, idegessé tesztek . . . takarodjatok innen . . . de gyorsabban . . .

A gyerekek szót fogadtak. Erre kezére támasztotta a fejét és sötétén némán meredt maga elé. Fájdalmasan nézte az anyja: halkan felállott és melléje ült: a fiú elfordult tőle.

— Pál, szegény szerencsétlen gyerme-

megkoszorozott dalárda ez újabb dicsőségében osztozzék.

A dalárda minden tagja külön-külön, de testületileg is meleg szeretettel vette körül azokat, akik az idegenben oly odaadó magyaros vendégszeretettel és kitüntető figyelemmel halmozták el.

Mi hisszük, hogy egy kedves est emlékével gondolnak vissza ők is a dalárdát, amelynek meghívására oly hosszú és fáradtságos uttól nem riadtak vissza, továbbra is abban a jóindulatban részesítik, aminővel irányában eddig viseltettek.

Éjféltor tombola volt. A tánc reggel kilenckor ért véget.

A jelen voltak névsorát imitt adjuk:

Asszonyok: Varga Istvánné, Harmuth Józsefné, Szélmann Péterné, Ugy Istvánné, Mohácsy Béláné, Mikó Sándorné, Müller Lőrincné, Karagits Jakabné, özv. Héjjas Istvánné (Kecskemét), Vlach Ferencné, özv. Lógó Mátyásné, Vallner Ferencné, Szusznyák Jánosné, Höger Mártonné, Herczog Józsefné. Ehrlich Józsefné, Tunáné, Pfarr Pálné, Török Antalné, Schmit Pálné, Lénárd Jánosné, Baics Vito-mirné, Anisics Mihélyné, Flosbergerné, Stebler Antalné, Mráva Andrásné, Kulicsné, Raics Ferencné, Alisics Tósóné, Ludvig Mihályné, Relle Mihályné, Koratpatfinszky Ernőné, Szabó Gyuláné, Schnabl Mórné, Horváth Józsefné, Frey Imréné, Tomcsányi Aladárné, Kiss Mátyásné, Alföldy Lászlóné, Szende Gézáné, Markovits Ferencné, Markovits Blanka, Perndl Adorjáné, Sümegi Antalné, Szabó Sándorné, Luxéder Fülöpné, Borsódi Antalné, Bosnyák Péterné, Fuderer Györgyné, Szauer Ferencné, Biebert Jánosné, Nagy Lajosné, Mérió Simonné, Relle Jakabné, Veliczky Jánosné, Veiland Jánosné, Paul Frigyesné, özv. Fischer Gyuláné, Tantner Ottóné, Krizmanics Imréné, Marschan Illésné, Czeisel Józsefné, Horváth Jánosné, Répics Ferencné, Knip Jánosné, Hrabovszky Andrásné.

Leányok: Horváth Margit, Paul Paula, Grün Ella, Fuderer Juliska, Szauer Jocika, Horváth Katica, Veliczky Mariska, Fischer Adél, Fischer Mariska, Kuntits Katica, Gaál nővérek, Répits Mariska, Knip Terus, Lukács Ida, Varga Mariska, Hrabovszky Annuska, Szellmann Annuska, Héjjas Jutka, Jucika és Teruska (Kecskemét), Mikó Mariska, Karagits Mariska, Vlach Mariska, Loógó Borbála, Wallner Helén, Vidákovits Rózika, Marits Mariska, Tuna Vilma, Siskovits Vilma, Nacsá Örzse, Partics Adél, Stempl Ilona, Zomboresevits

Teréz, Kulits Vilma, Marton Etel, Koratpatfinszky Margit és Adrien.

Felülfizettek: özv. ifj. Héjjas Istvánné (Kecskemét), Fodor Mihály 10—10 kor., Frey Imre, Amann Ferenc 5—5 kor., Fuderer György, Henneberg Géza, Harmuth József, Szántó Izidor 2—2 kor., Relle Jakab, Knip János, Ugy István, Ugy Károly, Mohácsy Béla, Pfarr Pál, Gyöngyösi Dezső, Steinfeld Ödön, Perndl Adorjáné 1—1 kor., Haasz Gyula 20 fil.

* * *

A *jóteköny magyar nőegylet* tegnapi délután 5 órai kezdettel tartotta meg teáját. Városunk vezető egyéniségei és előkelőségei majdnem kivétel nélkül megjelentek, hogy a humánus intézményt támogassák. A háziasszonyi tisztet *Wundszám* Ida elnök körültekintő rendezése mellett az egyesület tagjai látták el.

Különösen ki kell emelnünk *Popp Györgyné, Hauke Imréné, Szondy Mátyásné, Sztrilich Zsigmondné, Komáromy Gyuláné, Bittermann Sándorné, dr. Jovánovits Józsefné, Kirchner Károlyné, Kohut Henrikné, Halm Ottóné* urasszonyokat, akik lebillencselő szeretetreméltósággal, lekötelező figyelemmel és fáradhatatlanul végezték közmegelegedésre az Elefánt-szálloda összes helyiségeit megtöltő fényes közönség kiszolgálását. A fiatal-ság — értem alatta az asszonyokat is — csakhamar táncra perdült és ropta kivilágoskivirradtig.

Jelen voltak:

Asszonyok: Kohut Kálnáné, Incze Gusztávné, Matzitz Gusztávné, Hauke Imréné, Bittermann Sándorné, özv. Dekker Pálné, Sztrilich Zsigáné, Halm Ottóné, Kirchner Károlyné, Kohut Henrikné, Komáromy Gyuláné, Szondy Mátyásné, Margalits Edéné, Rittinger Antalné, Popp Györgyné, Mihajlovits gyógyszerészné, Uriga Lajosné, Illin Dezsóné, Tarczay Istvánné, Gaál Istvánné, Danninger Ádámné, Sági Samuné, Scheer Árminné, Weidinger Lajosné, Schöffler Józsefné, Spitzer Mórné, Schlieszer Sándorné, Predragovits Szilárdné, Martin Gyuláné, Gehring Edéné, Martin Tivadarné, Kende Ignácné, Kemény Simonné, Popovits Sebóné, Ratkó Zsigáné, Schieb Ernőné, Amann Ferencné, Bruck Árminné, Frank Miskáné, Heller Árminné, Jovánovits Józsefné, Halm Ervinné, Bertolinó Sándorné, Grosser Gézáné, Koczkar Zsigáné, Karácson Gyuláné, Mikosevits Kanutné, Csapó Kálnáné, Szauer Pálné, Mayer Nándorné,

Traub Józsefné, Magassy Antalné, Jablonszky Miklósne, Bruck Árminné, Szauer Sándorné, Vukicsevits Katinka, Karakasevits Miliójné, Gyurisits Györgyné, Szimonovits Radivojné, Tomcsányi Aladárné, Frusa Józsefné, Faragó Jánosné, Rudics Jánosné, Scultéty Ferencné, Molnár Károlyné, Zombory Lajosné, Wászi Gyuláné, özv. Papp Józsefné, Szuppek Gyuláné, Krizmanits Imréné, Tantner Ottóné, Bidlóné, Hoffmann Károlyné, Ferencsik Lajosné, Heisinger Antalné, Fischer Lajosné, Halász Dávidné, Vukicsevits Boskóné, Wámoscher Áronné, Eperjessy Béláné, Hubert Józsefné, Wundszám Ida, Körmendy Gyuláné.

Leányok: Ratkó Baby, Kirchner Madlén, Halm Angela, Jusits Margit, Schmuasz Baba (Apatin), Vojnits Juci, Vojnits Ilonka, Jovánovits Leona, Mikosevits Adrien, Predragovits Lincsi, Matzitz Margit, Abelesz Zsófi, Sztojsits Piroska, Vértesi Beba, Popovits Katica, Kollár Margit, Heller Olga, Koczkar Jenny, Grosser Irén, Kollár Amália, Traub Margit, Ferencsik Lenka, Mayer Maca, Lederer Mici, Szakáll Margit, Bárány Gizi, Szuppek Helén, Zombory Erzsike, Karsay Ilonka, Heisinger Aranka, Halász Magda, Karácson Olga, Schaffer Irén (Ujarad), Gutheisz Mici (B.-Bánya), Margalits Bella.

Az alkohol rabjai.

Zombor, február 3.

Nap-nap után olvassuk ugy a fővárosi, mint a vidéki lapokban, hogy mennyi áldozatot rabol magának az alkohol a társadalom és a család köréből; mennyi tisztességes egyént sodort a bűn posványába és mennyit a börtön falai közé.

Ez a rossz szokás ép ugy pusztit a társadalom magasabb rétegei, mint a szegény néposztályok között.

És mégis mit kell tapasztalnunk?

Ahelyett, hogy a nép undorral fordulna el ettől a rossz szokástól, inkább mindig jobban és jobban rabjává lesz.

Hát ez jóra vezetni nem fog. Mert az iszákosság által satnyul, pusztul az emberiség és vele egy arányban csökken a népszaporodás is.

Statisztikailag be van bizonyítva, hogy azok az emberek, akik mértékletes életet folytatnak, sokkal hosszabb életűek, mint azok, akik nap-nap után a korcsma fojtott levegőjében dőzsölnek.

Ne menjünk messzire, hanem maradjunk a mi szűk területünkön és nézzünk végig azokon a szerencsétleneken, akiket az alkohol rabul ejtett.

Szánalmat keltenek ezek a szerencsétlenek, mert nem elég, hogy a sors a fárasztó, a robotoló munkát juttatta az osztályrészökhöz, hanem kifáradt testüket még az alkohol mérgével is itatják, állítólag az elhasznált erő pótlása végett.

A napokban végig szemléltem három-négy munkás embert, akik ép abban a pillanatban léptek ki a butikból, midőn oda értem.

Az első látásra megrémültem kidülledt véres szemüktől. Pedig ezek az emberek csak szánalmat, sajnálatot kelhetnek az emberben.

kem, mennyit szenvedhetél, hogy ennyire jutottál...

A fia vállára tette a kezét, az dühösen lerázta, de az anyai kéz újra odalopódzott és hizelegye simított végig a haján. Megtúrta, de a két kezébe rejtette az arcát.

És az anya elkezdett beszélni, nem volt az semmi összefüggő, csak szakadozott mondatok...

— Szegény gyermekem, megértelek... nem csodálom, hogy megboszulni akarod magad, de gondold meg, ha a rosszat rosszal fizetted, abból nem lehet hasznod... ha tönkre teszel bennünket, mit használz magadnak?... Nem akarod inkább eltűnni, hogy szeressünk és megvigasztaljunk... Gondozni fogunk... minden szeretetet, amit' ez évek alatt nélkülözned kellett, kétszeresen megtalálsz anyádnál, testvéreidnél... azzal boszuld meg magad az embereken, a törvényeken, akik azzá tettek, amivé lettél, hogy nem engedged tönkre jutni önmagadat.

Pál mozdulatlanul várt, de kevésbé mereven ült; a tagjai puhábbak lettek és lassacskán ugy esett, hogy a feje anyjának vállához simult és anyja karjai átölelték. A fiatal ember teste megremegett és hirtelenül göresös zokogásba tört... és könyezve elmondott mindent, ami az évek során — fájdalom — gyűlölet és boszuvágy összegyűlemlett szegény megkínzott szívében.

Reggel felé elaludt az anyja karjaiban, néha megrándult a teste és ekkor szorosabban magához ölelte gyermekét az anyja.

Amikor elmúlt az éjjel, Pál arcifejzése is megváltozott.

A szeméi másképp néztek, a szája körül is más vonás keletkezett. Még a teste is másnak látszott, a karjai nem mozogtak oly hevesen, a járása nyugodt lett; aki meglátta, megérezte rögtön, hogy szelidlelkű, csaknem félnék emberrel van dolga.

Mint ahogy egy óriás elveszti minden erejét, ha nehéz láz gyötri meg, ugy Pál — az anyja ölében hullatott könyeivel — lemosta lelkéről a salakot. Egészséges lett az anyja karjaiban.

És a fájdalomtelt anya csakhamar meggyőződött róla, hogy nem kell már aggódnia gyermekéért és hogy immár békeség lesz a házában. A nap folyamán, amikor gyermekeivel együtt szeretetük jeleivel halmozták el Pált, megkérdezte tőle:

— Mondd csak fiam, elmennél talán öccséddel együtt az ő mesteréhez, nem-e volna ott részedre valamiféle foglalkozás?...

Azzal a puha, meleg hanggal, amely gyerekkorára emlékeztetett, felelt Pál anyjának kérdésére:

— Igen, jó anyám!

És ezt az elváltozást, mely emberi mivoltukból is kivetkőzteti őket, mi okozza? Az alkohol. Ezek a szerencsétlen páriák abban a hiedelemben vannak, hogy ha napi fárasztó munkájuk után megisznak egy „kis“ pálinkát, akkor a pálinka megszünteti testük fáradtságát és ismét visszanyeri rendes rugékonyságát.

Minő balga hit, minő téves felfogás!

De ezen nem is csodálkozom. Azokat a szegény embereket valószínűleg nincs aki felvilágosítaná, nincs aki megmentené a társadalomnak, a családnak. Pedig mennyi könyvet le lehetne száritani, mennyi családba térne ismét vissza a béke egy nagy mentőakció által.

Csak azon csodálkozom igazán, hogy az ugynevezett „értelmi“ osztályhoz tartozó egyének közül akadnak olyanok, akik lekicsinylőleg nyilatkoznak azokról, kik a teljes absztinenciának hívei.

Számtalan példát tudnék felsorolni épen az „értelmi“ osztályhoz tartozó egyének közül, akik hébe-korba mégis kénytelenek voltak bevallani, mennyi kellemetlenségük volt már az alkohol fogyasztása miatt.

De nem teszem, mert én minden embert tisztelni és becsülni tanultam.

Első sorban mindnyájunknak az volna a kötelességünk, hogy a népet kiragadjuk az alkohol karmaiból, melynek rabjává lett és visszaadjuk a társadalomnak. Másodsorban pedig karöltve hozzá kellene fogunk a nagy munkához, hogy az alkoholt országunkból kiküszöböljük, mert egy ország népe csak ott lehet boldog és csak ott haladhat előre gazdaságilag, erkölcsileg, szellemileg egyaránt, ahol nem mérnek minden utcasarkon alkoholt.

És most még egyet.

Városunkban tudtommal működik egy egyesület, amely azt tűzte ki célul, hogy embertársait kiszabadítsa az alkohol rabságából. Elhez az egyesülethez volna egy pár szavam.

Az egyesületnek nem azok megmentése volna a hivatása, akik ugyszólván önként lemondanak az alkohol élvezetéről, hanem le kellene ereszkednie az alsóbb néprétegek közé és azokat kiragadni a posványból, amelybe estek és amelyből menekülni nem tudnak.

Ezt úgy vélem megoldhatónak, hogy az egyesület hétről-hétre munkás-vasárnapokat rendezne, ahol kizárólag az alkohol káros és romboló hatásáról felolvasásokat tartana. Így azt hiszem és remélem, hogy fáradtságának lenne a gyümölcse.

Különben ez az egyesületnek hivatása és erkölcsi kötelessége is!

Fransiskánus

A Zombori Takarékpénztár közgyűlése.

A Zombori Takarékpénztár folyó évi január hó 30-án tartotta meg évi rendes közgyűlését *Kozma László* elnöklete alatt. A nagy számmal megjelent részvényesek örömmel, megnyugvással és helyesléssel hallgatták *dr. Falcione Nándor* igazgató előterjesztéseit a mult év üzleti eredményeiről, melyek, dacára a pénzpiacot erősen befolyásoló politikai válságos helyzetnek, igen kedvezőknek mondhatók és amelyek méltók ezen kiváló és megingathatlan erősségű, szolidan vezetett pénztárszervezet régi jó hírnevéhez. A felszólaló *Szlávy Péter* és *Janovich Gyula* részvényesek készséggel honorálták *Falcione Nándor* dr. szakavatott vezetését. Az intézet tiszta nyeresége 192.147 korona 81 fillér volt, amelyből részvényenként 110 korona fizettetik ki osztalékképp. A nagyközönség által az intézettel szemben tanúsított bizalmat igazolja, hogy a betétek a mult évben több mint egy millió koronával emelkedtek. Az intézet tartalék-alapjai már egy millió korona körül járnak. Jótékonycélokra 3600 koronát ad az idén a Zombori Takarékpénztár. A közgyűlés *dr. Grüner Samu* indítványára jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott a nyugalomba vonult *Baumann Nándor* pénztárnoknak, aki 36 éven át példás odaadással, hűséggel és szakértelemmel szolgálta az intézetet.

A zombori takarékpénztár a mult évi jövedelemből ez évben is igen sok közhasznú és jótékony adományt osztott szét. Az adományok a következők: A zombori magyar jótékony nőegyletnek szegény iskolás gyermekek felruházására 400 kor., a zombori szerb jótékony nőegyletnek hason célra 300 kor., a zombori izraelita jótékony nőegyletnek hason célra 200 kor., a zombori felső kereskedelmi iskola tanulmányutjának költségeire 200 kor., a zombori állami főgimnázium négy szegénysorsu, jó magaviseletű és jó előmenetelű tanulójának egyenként 50 koronával leendő segélyezésére 200 kor., a zombori felsővárosi óvoda egyesületnek 100 kor., a zombori polgári kaszinó egyleti dalárdának 100 kor., a zombori iparos dalárdának 100 kor., a Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulatnak adományképp 100 kor., a zombori szabad lyceum egyesületnek adományképp 200 kor., a zombori önkéntes tűzoltó-egyesületnek megsérült tűzoltók segélyezésére 100 kor., a zombori érseki árvaházból kilépő árvák felruházására 100 kor., a zombori napközi otthon egyesületnek 100 kor., a zombori első betegsegélyező és temetkezési egyletnek 100 kor., a zombori kath. legényegyletnek 100 kor., Bácsmegeyi tulipánkert háziipari szövetségnek 200 kor., a zombori Rákóczi szoboralapra 100 kor., a zombori református egyháznak templomépítési célra 400 kor., a zombori továbbképző ipari tanfolyamnak 100 kor., az évközben előforduló kisebb jótékony-célú adományokra 400 kor. Összesen 3600 korona.

H I R E K.

Szabad lyceum. A zombori szabad lyceumban folyó évi február hó 6-án délután 5 órakor a városháza dísztermében *dr. Gál Rezső* zombori ügyvéd tart előadást a szocializmusról.

Kinevezés. A szabadkai kir. törvényszék elnöke *Szöke Mihály* szegedi kir. ítélőtáblai napidijas szolgát a topolyai kir. járás-bírószághoz hivataliszolgárává nevezte ki.

A mayerlingi tragédia évfordulója.

Huszonegy évvel ezelőtt mélységes gyász és szomorúság szakadt a magyar nemzetre. Huszonegy évvel ezelőtt, 1889. január 30-án éjjel történt a mayerlingi rettenetes tragédia, amelynek sötét emlékét nem tudta eltörölni az esztendőök futása. Több, mint két évtized eseményei zajlottak le azóta, a magyarság szívében azonban még mindig olthatatlan szeretettel ég a gyászos sorsu királyfi emléke. *Rudolf* trónörökös képe kitörölhetetlenül bevésődött a magyar ember szívébe. — Az évfordulója alkalmából ő felsége háromnegyed 8 órakor a családi sirboltba ment, ahol *Rudolf* trónörökös és *Erzsébet* királyné koporsójánál imát mondott.

Halálozás. Mult számunkban már hirt adtunk arról a gyászesetről, amely özv. *Fernbach Bálintné* halálával városunk és a vármegye egyik igen tekintélyes családját sújtotta. A megboldogult nagyasszonyt a zombori gyászházban folyó hó 2-án déli 12 órakor *Fejér Gyula* apát-plébános szentelte be. A gyászszertartásnál a város intelligenciája az esős idő dacára teljes számban jelen volt. A beszentelés után díszes halottaskocsira helyezték a koporsót, amelyet gyönyörű kocsikon kísérték el a családhoz tartozók kocsikon kísérték el a családhoz tartozók utjára *Apatinba* a családi sirboltba. Az apatini r. kath. templom előtt, ahol *Apatin* község lakossága óriási tömegben volt már együtt — álltak meg a gyászolók, hogy a hült tetemek újra beszenteltesse. Az egyházi funkciót *Rechner Konrad* végezte. A szertartás alatt az apatini dalárda énekelt, amelynek a megboldogult zászlóanyja, — a veteránegyesület is teljes díszben vett részt a temetésen.

— A család a következő gyászjelentést adta ki: Mély tájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó anyánk, nagyanyánk, dédanyánk, anyósunk és nagyanyósunk özv. apatini *Fernbach Bálintné* szül. *Will Anna* folyó évi január hó 31-én, hétfőn esti 8 órakor, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, 74 éves korában csendesen elszenderült. A megboldogult hült tetemet szerdán, február hó 2-án déli 12 órakor fogják Zomborban, a gyászházban a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszentelni és *Apatinba* szállítva, ott újabb beszentelés után az alsó temetőben levő családi sirboltban, délután 3 órakor örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozatot a zombori róm. kath. plébánia-templomban csütörtökön, folyó évi február hó 3-án, reggeli 9 órakor fogják a Mindenhatóknak bemutatni. Zombor, 1910. évi január hó 31-én. Áldás poraira! *Fernbach Erzsébet*, *Fernbach József*, özv. *Gertinger Pálné* szül. *Fernbach Anna*, *Fernbach Károly*, *Flatt Viktorné* szül. *Fernbach Angela*, *Fernbach Bálint*, *Fernbach János*, *Pilaszanovits Józsefné* szül. *Fernbach Róza*, *Fernbach Zsuzsa*, gyermekei. *Matkovits Béláné* szül. *Fernbach Erzsébet*, *Falcione Árpádné* szül. *Fernbach Irén*, *Fernbach Bálint*, *László*, *József*, *Márta*, *Nóra*, *Károly*, *Flatt Anna*, *Karola*, *Erzsébet*, *Pilaszanovits József*, *Jolán* és *Irén*, unokái. *Falcione Árpád*, déd-unokája. Özv. *Fernbach Antalné* szül. *Fernbach Anna*, *Fernbach Józsefné* szül. *Huber Aranka*, *Fernbach Károlyné* szül. *Karácson Dóra*, *Fernbach Jánosné* szül. *Lelbach Mária*, menyei. *Flatt Viktor*, *Pilaszanovits József*, vejei. *Matkovits Béla*, *Falcione Árpád*, unoka-vejei.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter *Vattay Miklós* szekszárdi kir. törvényszéki fogházfelügyelőt saját kérelmére a szabadkai kir. törvényszéki fogházhoz helyezte át.

A tűzoltó közvacsora jövedelme. A január hó 22-én megtartott nagy-szabásu tűzoltó közvacsora alkalmával felülfizetésekből befolyt 1567 kor., jegyek árából 2165 kor., ételmegváltás címén 461 kor., ételek és italok árából 3098 kor. 72 fillér, összesen 7291 kor. 72 fillér. Mivel pedig az összes kiadások 2804 kor. 78 fillérre ruktak, a humánus intézmény javára eső tiszta jövedelem 4486 kor. 94 fillér.

Farsangi dalestély. A zombori Kaszinó-Egyleti dalárda folyó hó 8-án rendezi a „Polgári Kaszinó-Egylet“ termeiben I. alap-szabályszerű farsangi dal- és táncestélyét a

következő műsorral: 1. Genée R. OLASZ SALÁTA. Férfikar. 2. Molnár F. ÁLARCOS BÁLON. Monolog. Előadja Mohácsy Béláné urasszony. 3. Zerkovitz B. EGY ŐSZI NAPNAK HAJNALÁN. Éneklő Bárdos Ármán. Zongorán kíséri Tomesányi Aladár. 4. William Brough. FLIPPER ÉS NOBBLER. Bohózat. Személyek: Flipper Dr. Müller János. Nobbler Schmidt L. József. Jim Darázs Sándor. Másodemeleti lakó Krump Ferenc. 5. Zerkovitz B. EMLÉK-SZEL E? Éneklő Gruda Pál. Zongorán kíséri Marschall Béla. 6. Dezső J. KINYILT RÓZSA. Páros jelenet. Előadja May Máttyás és Krump Ferenc. 7. Kusz Ferenc. NÉGER DAL. Éneklők: Bármin, Szároly, Méla, Tala. 8. Dezső J. SZÓRAKOZOTT APÁK. Bohózat. Személyek: Szilháty, ny. őrnagy Alföldy László, Juliska, leánya Predragovics Lincsi k. a. Zádor, ny. kapitány Kiss Máttyás. Károly, fia Csávosi László. Belépőjegyek 2 koronával este a pénztárnál válthatók. Pártoló tagok a tagsági jegy első váltványával léphetnek be. Kezdeté este 8 órakor.

Őrült a templomban. A szabadkai szent Teréz-templomban szomorú incidens zavarta meg a vasárnapi kilencórai misét. Miközben a miséző pap csendesen mormolta az imát, artikulátlan éneklés hangzott fel. A jelenlevők mind az éneklő ember felé néztek, aki a következő percben kilépett a padból, a föltár elé sietett s ott még hangosabban folytatta az énekét. A templom alkalmazottai erre kivezették az embert: Ispánovics István 45 éves ácsot. Ispánovics már régebben buskomor, egész nap nem csinált egyebet, csak imádkozott, míg most kilört rajta a vallási téboly. A megőrült ácsot a templomból hazavezették s most a lakásán ápolják.

Közügyülés. A zombori kereskedők testülete folyó hó 6-án délelőtt fél 11 órakor tartja rendes évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Titkári jelentés. 2. Az évi zárszámadások megvizsgálása. 3. A választmány indítványa a kereskedelmi testületnek a polgári kaszinó helyiségébe való áthelyezése. 4. Választások.

Wagner Sándor halasztást kér. A bajai millió áldozata, Wagner Sándor előtt a napokban hirdetik ki a kuria ítéletét s akkor be kell vonulnia a börtönbe. Wagner most kérvényt intézett az igazságügyminiszterhez, melyben halasztást kér a büntetés megkezdésére. Kérvényében elmondja, hogy családja tönkremenne, ha most elhagyná. Perújítással akar élni s azt kéri, míg új póre eldől, hagyják szabadlábban. Azt is elmondja Wagner, hogy szökni nem akar, mert ha azt akarta volna, rég meglehette volna. A kérvényhez orvosi bizonyítványt is csatolt, mely szerint Wagner most olyan beteg, hogy a börtön feltétlenül halálos lenne rá nézve.

Elkeseredett halász. Árpás Ferenc apatini halász elkeseredett azon, hogy a halászat egy idő óta nem nyújt annyit, hogy ő meg a családja megéljenek belőle. A Duna nem fogyott be és a zajló jégátlak között nem lehetett halat fogni, Árpás elkeseredésében mellbe lőtte magát. Sérülése nem veszélyes.

A regőcei kísértetjárás. Megirtuk lapunk egyik múlt számában, hogy Bernhard János regőcei lakost minden éjszaka felverte Müller Borbála eselédleány és a családja megesküdött rá, hogy kísértet jár a háza táján. Bernhardt egy éjszaka lesbe állott és a kísértetnek bezulta a fejét. A bajai bíróság előtt Bernhard János beismerte, hogy a leányzó fejét bezulta, de a kísértetjárás bizonyítani nem tudta. Bernhardot 14 napra ítélte a bíróság.

Garázda legények. Losonezi József 22 éves legény a magyarkanizsai Böresök-féle koresmában mulatott. A szemben levő asztalnál Dukai István hörpintgette ki az egyik pohár bort a másik után. Losonezi éppen akkor talált egy liter bort kéri, mikor a koresmáros Dukait szolgálta ki. Dukai erre gőgösen ráordított: Varj. Előbb az urakat kell kiszolgálni és csak azután a koldusokat. E sértés miatt már majdnem hajbakaptak, mikor a koresmáros közbelépett és Losonezit Kovács nevű cimborájával együtt kidobta az

ivóból. A legények nem távoztak el a koresma elől, hanem lesbeállva a kapu alá, várakoztak Dukaira. Mikor az a koresmából kilépett, a két cimborára rohant és össze-visszaverték a botjaikkal. Mikor Dukai már félholtan feküdt előttük a földön, akkor elszedték tőle az aranyóráját, aranyláncát s ott hagyták vérbefagyva. A szabadkai törvényszék esküdttörvényszéke hétfőn ítélkezett a rabló legények felett. Az esküdtek verdiktje alapján a törvényszék Losonezit másfél évi börtönre ítélte. Kovácsot pedig felmentette a vád alól.

Jelmez-estély. A kulai dalárda folyó hó 7-én a polgári olvasóegylet összes helyiségeiben saját pénztára javára táncszalaggal egybekötött álarcos jelmezes bohóce-estélyt rendez. Belépődíj személyenként 2 korona.

Pénzhamisítók géppjára. Talily Bránko erdész és Knéza Milán újvidéki napszamos összeállítottak valami tökéletes gépet, amellyel csináltak is három dbb egykoronást, de az utánzat annyira rossz volt, hogy meg sem kísérelték a forgalombahozatalt. Mégis, hogy valami haszna legyen a munkájuknak, az első gépet eladták Srokó Mártonnak ezer koronáért. Srokó kétszáz koronát fizetett ki előre, a többivel adós maradt. Ezért a két pénzhamisító nem akarta kiadni a gépet, mire a vevő följelentette őket a rendőrségen. Így derült ki az ártatlan pénzhamisítási ügy.

Halálos szerencsétlenség. Megdöbbenő szerencsétlenség történt kedden délelőtt a szabadkai Lengyel-féle gőzmalomban. Major János 50 éves gépész létrán fel akart menni a kazánház tetejére. Alig haladt néhány fokot, mikor megcsuszott s velőrázó sikoltással zuhant le a földre. A munkások rögtön megállították a gépet s megpróbálták fölbreszteni Majort. Semmire sem mentek. Közben megérkeztek a mentők, akik megállapították, hogy a gépész agyrázkódást szenvedett. A szerencsétlenül járt embert bevitték a kórházba, ahol negyedóra múlva meghalt.

Hogyan készül a divat?

Pacquin asszony, az elsőrangú párisi divatművész kétezer embert foglalkoztat egész éven át. A legkiválóbb festőművészek, rajzolók és szobrászok a munkatársai. A munkatársak tiszteletdíja és az alkalmazottak fizetése több millió frank egy évben. Most azt irták róla, hogy Bienx, a drámaíró elveszi feleségül, de ezt önmaga cáfolta meg egy nyilatkozatában. A divat e császárnője mondotta ezeket az asszonyokat nagyon érdeklő vallomásokot.

— Azt akarják tudni, hogy miből és honnan meritem eszméimet és ötleteimet? Nos meg-sugom a nagy titkot: a természetből. Igazság és szépség csakis a természetben van, ez ihlet meg engem is alkotásaimban. A természet formáját meghatározom, ráképezlek többféle szabásu toalettet, azután becsavarom az alakját puha simulékony szövetekkel, hogy testének vonalait jobban láthassam. Mikor így mintegy plasztikusan előttem áll, sötétebb és világosabb színekkel megjelölöm, az árnyék és fény helyeit: itt is, ott is helyezek el egy kis fényt, vagy árnyékot, ahogyan a vonal élesebb plasztikája megkívánja. Ilyen módon teremtem meg a toalett harmoniáját. Erre az összhangra vetjük művészetünkben a fősúlyt, sohasem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a testnek hibátlan és arányos vonalait teszük a nőt a teremtés remek művévé.

— Nem minden toalettnak vetjük meg azonban az alapját eleven modellen. Vannak vevőim különösen külföldön, kik elküldik az arcképeiket és testüknek mértékét s megvárják amíg a számukra valami formát kitaláltam. Nemrég egy budapesti asszonynak is így arckép után csináltam ruhát. Néha öt-hat formát költök egy-egy toalett-re a formák rajzaiból, azután választhatnak a megrendelőim. Az arcképküldés kötelező, mert ha nem ismerem a megrendelőt, nem tudom alakját lelki szemem elé képzelni, e nélkül pedig nem tudok alkotni. Vannak azután vevőim, akik csakis eredeti modell után készíttetik ruháikat vagyis csináltatnak egy toalett-hez két-három modellt,

hogy választhassanak. Az ilyen modellek készítése igen fáradságos munka. Napokig, sőt hetekig is járjuk a muzeumokat, tanulmányozzuk a kosztüm történeti könyveket és megszerezzük a régi mesterek rézmetszeteit. Az antik szobrokról lenézem a szövet ránc-képződését, a ruhának lágy és plasztikus omlását. A képek színes árnyalatait megtanítanak a színek keverésére és így tovább. Amikor egyizben Egyiptomból hazajöttem, egy kaftán formájú ruhát hoztam divatba, amelynek nagy kelendőse lett. Egy fellak tunikájának a leomló ráncai pedig örökre az agyamba vésődtek.

— A hölgyeknek fogalmuk sincs róla, hogy mennyi fáradságba és gondolatba kerül egy-egy sikerült modell megteremtése. Jegyezzék meg a hölgyek, hogy a ruhát a kifogástalan vonal, nem pedig a szín, vagy a drága dísz teszi széppé, elegánssá és értékessé. Azt hiszik sokan, hogy a modelleket előbb festik és rajzolják s azután öntik formába. Ez tévedés, mielőbb a nyersanyagot gombostűvel és ollóval kiformáljuk s csak amikor teljesen kialakult a minta, akkor örökítjük meg papírosan.

— Azt is kérdezték tőlem, hogy kinek dolgozom szívesebben, a királynőknek vagy a művésznőknek? Egyforma igyekezettel szolgálom minden jóízű nőnek, de ha meg kell vallanom, kinek dolgozom szívesebben, akkor megmondom: a művésznőknek. A művésznők iránt különös vonalmat érzek, mert bennük nemcsak a nőt, hanem a szereplőt is látom és ezért kettős figyelemmel alkotok számukra. Ezenkívül egyéniségükkel, szükségleteikkel és elmés ötleteikkel megélemlítik a fantáziámat.

— A múlt évben tizenkétezer méter szövetet és ötvenezer méter selymet, bársonyt és kreppet dolgoztunk fel. Belésre huszonhétezer méter szövet, tizenkétezer méter selyem és huszonötezer méter moll kellett. Derék mintákra hatezer méter kretont használtunk fel. Selyemfonalból huszonkét millió métert varrunk el. A varrótűket a munkások szerzik be, de a gombostűkről nekem kell gondoskodni; ezer kiló fogy el ebből a portékából egy évben. A mellénykébbe és derekakba százötven kilogramm halsont és háromszáz kilogramm káposzt kell, a babák kitömésére ezer kilogramm juttat.

— Az elárusítónok között vannak, akik huszonötezer frankot keresnek egy évben. Az igazgatónok és szabásznók fizetése tízezer és harmincezer frank között ingadozik. A próbáló kisasszonyok négyszáz frankot kapnak egy hónapba. Kétszázötvenezer frankot fizetek egy évben a házbéért, nyolevanezer frank kereseti adót, ötvenezer frankot fűtésért és világításért. Huszezer frankot adok ki évente kocsizásra s huszonötezer virágot.

Ezzel az érdekes statisztikával fejezte be vallomását a világhírű művész.

Művészet — Irodalom.

Endrődi Sándor, kitűnő költőnk most új oldaláról mutatja be fényes tehetségét: mint gyermek-költő. Sebők Zsigmond és Benedek Elek gyermeklapjában, a Jó Pajtásban jelennek meg gyermekversei, melyek melegségükkel, friss, vidám hangjukkal a magyar gyermekirodalom legkedvesebb újdonságai. Jó kis lányok dala című bájos kis verse van a Jó Pajtás legújabb számának élén. Ugyane január 30-án megjelent számban folytatódik Dörmögő Dömötör kalandos automobil utazása, ezuttal az elgázolások terén teremt világrekordot a jóízű macsó. Szemere György szép elbeszélést irt e számba. Schöpllin Aladár elbeszélése regényes formában megismertet a mozgófénykép készítése módjával. Lampérth Géza kedves verse, egy szép gyermekkép, Benedek Elek eseli meséje és regényfolytatása, Sebők Gyula cikke a fényképezésről, tréfás-képes sport cikk, Rákosi Viktor regénye teszik a Jó Pajtás legújabb számát gazdag és érdekes olvasmánygyá. A szerkesztői üzenetek, rejtvények is érdekesek, mint mindig. A Jó Pajtás minden vasárnap jelenik meg a Franklin-társulat kiadásában; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszámot mindenkinek, aki kér, ingyen küld a kiadó-nyitval (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

Az időjelzés.*)

A „Meteor” rendszerét „Mechanikai meteorológiának” nevezi és a következő fizikai törvényeken alapuló, megdönthetetlen tényekre fekteti.

Minden egyes világtest a nagy mindenség éter-tengerében helyet foglalva a tömegvonzás törvényénél fogva tömegéhez mért nagyságban, közhatáiban az étert uralja. Példa erre a feledott kő, mely mindig visszaesik a földre. Ezen határ mindaddig terjed, míg egy másik égitest vonzó határát el nem éri. Hogy a nagy mindenséget egybetartó erőt elképzelhessük, csakis ily alapon tehetjük.

Ha naprendszerünk összes bolygói egy helyben állnának, ez a határvonal soha, semmiféle változásnak alá nem volna vetve, de mivel tudjuk, hogy naprendszerünk bolygói egymáshoz való helyzete folytonos változást szenved, úgy fognak az éter-tengerben a tömegvonzás erejénél fogva ezen határvonalak is változást szenvedni. Földünk Nap körüli elipszis pályája időközönként hullámvonalat ír le. A Napon előforduló ciklonos és vulkánikus kitörések a megfigyelések alapján időszakosnak találtak.

A tudomány elismeri, hogy a földnek utjából való hullámos kilengéseit a bolygóktól származó erőhatások okozzák. A napfoltok 11 éves időszakosságát pedig a tudomány a Jupiter 11 éves napkörüli utjában végbevitt erőhatásainak tudja be.

Ha most már a tudomány beható kutatásainak eredményeként el kell fogadnunk az erőhatások ezen nagy munkáját a „Meteor” által felállított azon rendszert, hogy az örökké működésben levő erőhatások nemesak a Föld és Nap tömegére hatnak, hanem a Föld levegőjére is — szintén el kell fogadnunk!

A tömegvonzás erejével felszabadult különféle hatások, különféle időváltozást idéznek elő földünk légkörében és ezeknek megfigyelése alapján számol be nekünk a „Meteor” az ő pontos jelzéseivel. **Chorus Iván.**
(Folytatom.)

Közgazdaság.**A kendertermelésről.**

Amint általánosan tudva van, gazdáink nagy része azért nem foglalkozik a különben igen jövedelmező kendertermeléssel, mert a legtöbb vagy nem ismeri a kender áztatásának és kikészítésének helyes módját, vagy pedig nem állnak rendelkezésének az ezen kidolgozáshoz szükséges eszközök. Ha pedig magát a termelt kenderköröt kívánja a termelő eladni, akkor a megfelelő értékesítést lehetetlenne teszi az, hogy ez a termény terjedelmességénél fogva a nagy fuvar költség következtében távolabb vidékre nem szállítható és így a gazdák többnyire ki vannak szolgáltatva a hozzájuk legközelebb fekvő kenderkikészítőgyárnak.

Emellett gazdáink bizonyára örömmel fogják üdvözölni a szegedi kenderfonógyár részvénytársaság azon elhatározását, mely szerint a bácskai kendertermelés fellendítése érdekében a bácskai termelők által termelt kenderköröt is beváltja, még pedig minden osztályozás nélkül, egy minden igényeket kielégítő magas ár mellett.

Felhívjuk gazdaközönségünk figyelmét nevezett részvénytársaság erre vonatkozó, mai lapunkban megjelent hirdetésére.

*) A „Meteor” megrendelhető a következő cím alatt: Vozary Pál főmérnök Budapest, Donáti-utca 2. Előfizetési ára egy évre 8 kor. Megjelenik havonta 4-szer.

44892. szám

alisp. 1909.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 72699/I. c. 1909. szám alatt kelt rendeletével a Zsablyától a zsablyai révig vezető 12·887 km. hosszú törvényhatósági közutnak az 1904. évi XIV. t. cz. 11. §-a alapján a vármegye által felveendő költsön terhére leendő kiépítését és ennek költségeit engedélyezvén, ezen munkálatok biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

1. Ezen utépitkezésnél a következő munkálatok fognak vállalati uton végrehajtatni.

- a) földmunka;
- b) alapkö, zuzott kavics, kötő- és fedőanyag előállítása, vasuti, vagy vízi szállítása, a helyszínére való kifuvározása és a kőpálya előállítása;
- c) betoncső átvezeték építése;
- d) kerékvetők felállítása.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők; munkanemenkint külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

2. A munka teljesítésének határideje a munkaátadás napjától számított 49 hét, mely időbe a november hó 1-től márczius hó 1-éig terjedő téli időszak nem számítatik be.

3. Az ajánlatok egységárral teendők; százalékos árendeményt vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba helyezett, közvetlenül vagy posta útján beadott és kellően felszerelt ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK**ZOMBOR.”**

Ajánlat a 44892. alisp. 1909. számú versenyárgyalási hirdetésben kiirt, a Zsablyától a zsablyai révig vezető törvényhatósági közut építésére vonatkozólag kiirt munkálatokra.

A kőanyagokra csakis a költségvetésben és a vonatkozó részletes feltételek 22. §-ában körülírt minőségű kővel tehető ajánlat. Az ajánlattal együtt a felajánlott kőanyagból (terméskő, kavics, zuzalék, homok) az ajánlattevő pecsétjével ellátott 2—2 db minta is bemutatandó. Amennyiben a bemutatott kőanyag a budapesti kir. József műegyetem laboratóriumával kapcsolatos kísérleti állomás által már megvizsgáltatott, az ajánlatához ezen hivatalos vizsgálatról kiadott bizonyítvány hiteles másolata is csatolandó.

Az ajánlatához továbbá az ajánlati költségvetés is csatolandó lesz, melybe az egységárak az e célra számtal rovatokba bevezetendők és azok végösszege is feltüntetendő. Az ajánlati költségvetés összefüzendő és aláírandó, a fűző zsinor vége pedig lepecsételendő. A kiírási művelethez a hivatalos költség-előirányzat csatolva nem lesz és az pályázók által be nem tekinthető.

A kőanyagok (terméskő, kavics, zuzalék) szállítására vonatkozólag a m. kir. államvasutak vonalain a beruházási utépitkezések kőanyagaira érvényben levő viteldíj kedvezmény vállalkozónak is biztosítatik, azzal a kikötéssel, hogy az anyagok 400 tonna rakománnyal terhelt zárt vonatokban szállítandók.

Ezen körülmény ajánlattevők által a kőanyagok egységárainak felajánlásánál figyelembe veendő.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1910. évi február hó 17-ik (csütörtök) napjának délelőtt 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1910. évi február hó 16-ik (szerda) napjának déli 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlatához csatolandó.

A bánatpénz még pedig sem készpénzt, sem értékpapírt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenytárgyalás Zomborban, a vármegye székházának I. emeleti kistermében 1910. évi február hó 17-ik (csütörtök) napján délelőtt 9 órakor fog megtartatni; a versenytárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek, az ajánlati költségvetés és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta és az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenkint 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhetők be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. A munkálat elnyerője — az ide vonatkozó munka feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálathoz szükséges anyagokat pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

10. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

11. A munkálat odaitélése felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur végérvényesen dönt, aki a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választ.

Zombor, 1910. évi február hó 1-én.

VOJNITS.
alispán.

44891. szám
alisp. 1909.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 73360/1909. I—c. szám alatt kelt rendeletével a hódás—dérnye—bácsi törvényhatósági közut 0-00—14-256 és az ennek folytatását képező bács—bácsujlaki törvényhatósági közut 0-00—15-670 km. szakaszának az 1904. évi XIV. t. cz. 11. §-a alapján a vármegye által felveendő költsön terhére leendő kiépítését és azok költségeit engedélyezvén, ezen munkálatok biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek.

1. Ezen utépitésnél a következő munkák fognak vállalati uton biztosítani:
 - a) földmunka;
 - b) alapkö, zuzott kavics, kötő- és fedőanyag előállítás, vasuti vagy vizi-szállítása, lerakása, a helyszínére való fuvarozása és a kőpálya előállítás;
 - c) betoncső átereszek építése;
 - d) kerékvetők felállítás.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők; munkanemenkint külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

2. A munka teljesítésének határideje a munkaátadás napjától számított 40 hét, mely időbe a november hó 1-től márczius hó 1-ig terjedő téli időszak nem számítatik be.

3. Az ajánlatok egységárrakkal teendők; százalékos árengedményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett, közvetlenül vagy posta útján beadott és kellően felszerelt ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.

Szerkesztői üzenet.

Dr. R. F.-né. Makacs influenza gyötreim után csak most köszönhetem meg a megismételt szives figyelmet s csak most — személyes közbelépéssel — orvosolhatom a régi sérelmet. Lesz gondom rá, hogy a kiadóhivatal pontosan teljesítse kötelességét. A friss küldeményért köszönet és mindnyájoknak szives üdvözet.

HIRDETÉSEK.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként

az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobumok keletkeznek, melyek a fogakat megtámadják. Ezek okozzák a fogszavasodást, a szájbűzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztítószer meg nem szünteti ezen bajokat oly

gyorsan és biztosan, mint a Sztaka Menthol-fogszippan. Gyógytárakban és drogériákban ára 1 korona.

Kapható: **Fehér István** drogériájában
Zomborban. 4-1

Két butorozatlan szobát 3-3

keres május 1-ére nőtlen tisztviselő oly házban, hol a takarítást elvállalnák, esetleg ellátásban is részesülhetne. — Ajánlat a kiadóhivatalba intézendő.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

SAVOY-

A főváros legszebb utronalán, nyugodt és előkelő helyen.

nagyszálloda

VIII., József-körut 16. BUDAPEST. VIII., József-körut 16.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Társalgótermek. Legnagyobb kényelem. Előkelő étterem és kávéház. Interurban, telefon. Mérsékelt árak, szobák 3 kor.-tól feljebb, fűtés, világítással együtt. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. — Villamos vasut közlekedés az összes pályaudvarokkal.

15-5

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Ajánlat a 44891. alisp. 1909. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt hódtság—dernitye—bácsi és bács—bácsujlaki törvényhatósági közutak kiépítésére vonatkozólag kiírt munkálatokra.

A kőanyagokra csakis a költségvetésben és a vonatkozó részletes feltételek 22. §-ában körülírt minőségű kővekkel tehető ajánlat. Az ajánlott kőanyag mindegyik fajtájából az ajánlattevő pecsétjével ellátott 2—2 db minta is bemutatandó. Amennyiben a bemutatott kőanyag a budapesti kir. József műegyetem laboratóriumával kapcsolatos kísérleti állomás által már megvizsgáltatott, az ajánlathoz ezen hivatalos vizsgálatról kiadott bizonyítvány, illetőleg ennek hiteles másolata is csatolandó. Csatolandó továbbá az ajánlati költségvetés, melynek megfelelő rovatába úgy az egységárak, mint a tételek összege is feltüntetendő. Az ajánlati költségvetés összefüzendő és aláírandó, a fűző zsinór vége pedig ajánlattevő pecsétjével lepecsételendő. A kőanyagok szállítására vonatkozólag a m. kir. államvasutak vonalain a beruházási utépítkezések kőanyagaina érvényben levő, továbbá a helyi érdekű vasutakon Bács-Bodrog vármegyének biztosított viteldíjkezdvezmények vállalkozónak is biztosíthatnak azzal a kikötéssel, hogy az anyagok a máv. vonalain 400 tonna, a h. é. vasutakon 200 tonna rakományral terhelt zárt vonatokban szállítandók, mert a kedvezmény csak teljes vonatokra érvényes.

Ezen körülmény ajánlattevők által a kőanyagok egységárainak megajánlásánál figyelembe veendő.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1910. évi február hó 17-ik (csütörtök) napjának délelőtti 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 2%-a legkésőbb 1910. évi február hó 16-ik (szerda) napjának déli 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt, még pedig sem készpénzt, sem értékpapírt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenytárgyalás Zomborban, a vármegye székházának I. emeleti kistermében 1910. évi február hó 17-ik (csütörtök) napjának délelőtti 9 órákor fog megtartatni; a versenytárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek, az ajánlati költségvetés és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta és az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenként 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház, II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhető be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. A munkálat elnyerője — az ide vonatkozó munkafeltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálathoz szükséges anyagokat (a szállítandó anyagokat) pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

10. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

11. A munkálat odaitélése felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur dönt végérvényesen, aki a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választ.

Zombor, 1910. évi február hó 1-én.

VOJNITS ISTVÁN,
alispán.

É R T E S I T É S .

Van szerencsénk a t. közön-
ség b. tudomására adni, hogy
kitűnő minőségű, közkedvelt-
- - - ségnek örvendő - - -

- D R E H E R - f é l e -

SZENT JÁNOS-SÖRÜNKET

mától kezdve — ameddig a kész-
let tart — forgalomba hozzuk.
Ezen 20 fokos sötét, édeses
ízű és kitűnő zamatu sörkü-
lönlegesség, melyből csak egy
bizonyos mennyiség főzetett,
nemcsak nálunk, hanem min-
der Dreher-sört mérő étte-
rem, vendéglő, kávéházban,
valamint Dreher-sör eladással
foglalkozó üzletben kapható.
Midőn ezen idénysört minden-
kinek szives figyelmébe ajánl-
juk, vagyunk mély tisztelettel

Dreher Antal sörfőzdéi r. t.

2-2 zombori sörraktára.

ELADÓ.

Egy 10 lóerejű alig használt
LANGEN és WOLF-féle

benzinmotor

előnyös feltételek mellett
eladó. — Bővebbet a kiadó-
hivatalban. *—2

A Szegedi Kenderfonógyár r. t.

— S Z E G E D E N —

a gazdaközönségtől bevált

■ nyers ■

kenderkórót

egészséges minőségben, a hosszúság
tekintetében minden osztályozás nélkül

— 7 korona —

árban 100 kg.-ként a termelő vasut-
: : állomásán waggonba rakva. : :

Ajánlatok közvetlenül a nevezett rész-
: : : vénytársasághoz intézendők. : : :

Eladó bika.

Husz hónapos nyugati fajú
bikám eladó. Szép, kifejlett disz-
példány, mely tenyészigazolványt nyert
s így a községek is apaállatul nyugodt
lélekkel beszerezhetik. Bővebb értesítést
ad a tulajdonos

Keck Fülöp

Ujszivác 140. sz.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.Bérlő: **Sárközi Béla.****GÖZFÜRDŐ:**

URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2, 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyuk-szemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan
:: :: friss víz. :: ::
52-24**Legtartósabb
fűzőket**

készít:

**FENYVESI SAROLTA
BAJÁN.**

Megrendelésnél pontos derékmérték beküldése elegendő.

Kívánatra személyesen kiprobálom!!

Meghívó.A Bács megyei Munkás Takarékszövetkezet **folyó évi február hó 20-án délelőtt 10 órakor** az Ipartestület helyiségében tartja meg**III. évi rendes közgyűlését,**

melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök választása.
2. Igazgatói jelentés a lefolyt üzletév eredményéről.
3. Az 1909. évi zárszámadás és mérleg, továbbá a felügyelő-bizottság jelentésének bemutatása és ezzel kapcsolatban a felmentvény megadására vonatkozó határozathozatal.
4. A IV. csoport megnyitása.
5. Igazgató, 6 igazgatósági rendes, 6 igazgatósági pót-, 6 rendes és 3 felügyelő-bizottsági póttag választása.
6. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
7. Netáni indítványok, melyek 3 nappal a közgyűlés előtt írásban benyújtandók.

A zárszámadás és mérleg a szövetkezet helyiségében a közgyűlés előtt 8 nappal megtekinthető.

Zomborban, 1910. évi január hó 30-án.

Az igazgatóság.**Meghívó.****A Sajkásszentiváni Népbank Részvénytársaság**

1910. évi február hó 24-én (11.) délelőtt 9 órakor Pasztornaeski Szteván-féle vendéglőben tartja meg

IV-ik RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja.

Napirend:

1. A jelenlévő részvényeseket megállapító 3 tag választása.
2. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés az 1909. évi működésről, zárszámadás előterjesztése és a fölmentvény megadása.
3. Az intézeti üzletszabályzat 29. §-ának átalakítása.
4. A felügyelő-bizottságba 3 rendes és 2 helyettes tagnak választása.
5. Esetleges indítványok.
6. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tag választása.

Az igazgatóság.**Tartozik.****Mérleg-számla.****Követel.**

Aktiva:		Passiva:	
Pénztár	11227 77	Részvénytőke	30000 —
Váltók	237035.—	Takarékbetét	85600 57
Leírás	2110.—	Tartalékalap	4016 —
Folyó számla	7736 48	Külön tartalékalap	2802 44
Ingatlan	3158 31	Visszleszámitolás	132500 —
Berendezés	449 54	10% tőkekamatadó	230 11
Könyvek és szerelések	359 60	Föl nem vett osztalék	188 —
Összesen	809 14	Egy hitelező	1119 30
20% leírás	161 83	Átmeneti kamatok	1238 45
	647 31		
	257694 87		257694 87

Tartozik.**Veszteség- és nyereség-számla.****Követel.**

Veszteség:		Nyereség:	
Költségek: lakbér, fizetések, posta, világítás és egyéb	6370 —	Leszámitolt váltók kamatai	19415 73
Betétkamatok	4866 12	Jutalék	3301 75
Adó	1939 36	Írásdíjak	807 40
10% tőkekamatadó	486 61	Különböző jövedelem	306 89
Visszleszámitolás kamatai	10007 85		
Leírás	161 83		
	23831 77		23831 77

Sajkásszentiván, 1909. évi december hó 31-én.

Pasztornaeski Lázár s. k.,
penztárnok.Sztevanovity Szteván s. k.,
elnök.Palanacszi Radován s. k.,
könyvelő.

Fő- és segédkönyvekkel összeegyeztettük és rendben találtuk.

Felügyelő-bizottság:Uros Deszpotov s. k.,
helyettes tag.

Száva Bérity s. k.

Marko Legyenac s. k.,
helyettes tag.

Megjelent! Gyönyörű szalonképes kivitelben

VADRÓZSÁK.

Hat magyar dal énekhangra és zongorára.

Mondjátok meg ti ragyogó csillagok . . .
Egyszer volt a híres Budán kutyavásár . . .
Zúgva, búgva sepri a szél . . .
Ne menj férjhez kislányom . . .
Utra kél a darumadár . . .
Piroslik a szőlő levele . . .

Szövegét és dallamát szerző:

Vargáné Stengl Eleonóra.

Ára 3 korona.

Kapható minden nagyobb hazai könyvkereskedésben. 10-2

Zombor város legjobb beszerzési forrásai.

A Magyar Nyugdíjbiztosító Rt zombori képviselősege **Spitzer Márk és Fia.** Biztosít bárkinek — orvosi vizsgálat nélkül — agkori nyugdíjat, rokkantsági járadékot, özvegyi nyugdíjat és végkielégítést. Kereskedőket és iparosokat 1 korona heti befizetéssel biztosítunk. Felvilágosítást szívesen adunk.

Bogdán István villamos erőre berendezett **kolbászgyár** és **husfűstölde.** Ajánlja a n. é. közönségnek kitűnően pácolt fűstölt húst, kolbászt, felvágottat és zsiradékot a legolcsóbb napiárak mellett.

Bognármester Szívós Dezső Zombor, Thököly (Apatini)-ut 20. Tili-féle ház. — Elvállal hintó, automobil és gazdasági munkákat. Szolid árak. Pontos kiszolgálás.

Butor-, üveg-, porcellán-, lámpa- és képeret raktár: Scherer M. Zombor, Kossuth Lajos-utca. Kárpított butorjavítás, képeretelés és üvegezés. E szakmába vágó bármilyen munkák vidéken is elvállaltatnak.

Berger R. szénkereskedő Zombor, Rókus-utca 21. — Belföldi és porosz köszén, továbbá koks és vágott fa kicsinyben blombirozott zsákokban jutányos áron házhoz szállítva. Koks és szén waggonként nálam megrendelhető.

Cukrász. A legjobb sütemények és legizletesebb torták, ugyszintén mindig friss és természetes izzal töltött bonbonok és a legizletesebben kiállított fagyaltok a legfantasztikusabb modellekben csakis **Nagy János** cukrásznál kapható. Széchenyi-körut 11. sz.

Czeisel József gépműhelye Zombor. — Elvállal artézi kutak furását, vízvezetékek és fürdőberendezéseket, bármily vasszerkezetek és lakatos munkákat, gazdasági cikkek készítését. Az ipar legújabb vívmánya. Autogén hegesztési telep.

Ehrlich Nándor fia épület- és diszműbádógos (Rákóczi-ut). Fürdők, vízvezetékek és központi fűtők saját tervezésében készítenek. Szakmába vágó összes munkákat szavatosság mellett elvállalom.

Fényképezési műterem. Mándits P. fényképezési műterme a nagy szerbtemplom mellett. Készít fényképeket a legolcsóbb árak mellett, egymint: 6 drb kabinetkép 8 kor., 6 drb vizitkép 4 kor. és 6 drb legfinomabb levelező-lap 3 korona.

Gubitz György és Társa uri és női cipész Zombor, Kossuth Lajos-utca. Saját készítményű cipőraktár. Mértékszertint megrendelések gyorsan és szolidan eszközöltetnek. Valódi amerikai cipők nagy raktára.

Házi iparilag előállított FEHÉRNEMŰEK a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. — Délmagyarország legszebb áruháza Zomborban a „Menyasszonyhoz.“ — Nagy raktár **divatkelmekben és vászonneműekben.** — Cégtulajdonos: **Spitzer Sándor.** Kossuth Lajos-utca.

Hirth János üveg-, porcellán- és lámpa- raktára (Kossuth Lajos-utca). Bőrönd elárúsítás. E szakmába vágó munkákat jótállás mellett elvállalom.

Hangszerkészítő. Raab Károly Zombor, Zrínyi- és Orgona-utca. Szabadka: Damjanits- és Bajza-utca. Legnagyobb kikölcsönző intézet külön e célra tartott zongorák és pianóknban. Állandó raktár elsőrendű Stengl Testvérek, Koch és Korzelt, Lanberger és Glasz-féle zongorák és pianóknban. — Részletfizetésre is. — Javítások és hangolások szakszerűen végeztenek.

Ha épít, vagy házát javítja: homokot, meszet, beocsini elsőrendű portland és román cementet, cement-, keramit- és fayance-lapokat legolcsóbban beszerezheti **Göszl Pál** építő anyagkereskedőnél Zombor, Thököly-ut 18. Telefonszám 67. — Cimre tessék ügyelni.

Iparosok találkozó helye Lutz Simon vendéglősnél Thököly-ut 24. Kitűnő ételek! Valódi tiszta borok! Dreher-sörkimérés!

Kiárúsítás. Más vállalkozás miatt **Spitzer Vilmos** divatruháza teljes kiárúsítást rendez. Az összes raktáron levő gyapjuszövet, vászon, selyem, flanell, mcsőrök, szőnyeg tetelesen olcsó árai általános feltűnést keltenek.

Kőmives munkákat, továbbá átalakításokat, javításokat, valamint betonmunkákat a legszolidabb árak mellett vállal **Szávits János** kőmivestermester Zombor.

Különlegességi dohány és szivarok, a legjobb **szivarkahelyek,** mindenfaj szipkák, manilából készült gyékényszerű szivartárcák, Piatnik-féle játékkártyák, bélyegek és váltók kaphatók a zombori különlegességi dohánytőzsdében, **Gruda Pálnál.** — Postai megbízások legpontosabban.

Lauer Károly uri és női cipész Zombor, Zrínyi-utca 8. sz. — Készít a legkényesebb igényeknek megfelelő női, valamint férfi cipőket és diszcsizmákat. Pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Műorás és ékszerész: Keszler Dezső Zombor, Kossuth Lajos-utca, Frey-féle ház. Dus raktár mindennemű arany-, ezüst-, tula-, nikkell-, zseb-, fali- és ingaóráknban, arany- és ezüstművekben. Bámulatos olcsó árak. Valódi berndorfi- és china-ezüst árak.

Műbutorasztalos. Pfarr Pál Thököly-ut 20. Elvállal a legmodernebb rajz szerint fényezett, valamint matt butorok készítését. Lelkiismeretes munka. Szolid árak.

Mrákovits Gyula elsőrangú mű-selyem-kelmefestő és vegyészeti ruhatisztító Zombor. Gyűjtőüzlet: a nagy szerbtemplom közelében, Bajai-utca 11. Iparüzem-telep: Malom-utca 10. Mindennemű ruhák festése és tisztítása a legújabb rendszer szerint. — Feltűnő olcsó árak.

Nikkelezés. Mindennemű tárgyak újra nikkelezését, ezüstözését, aranyozását, valamint csillárok újra csiszolását a legjutányosabb árak mellett elvállal „**MERKUR**“ nikkelezési vállalat Telep-utca 5.

Oláh János kovácsműhelye Zombor, Thököly-ut 20. — Elvállal 1 évi jótállás mellett hintók és kocsik vasalását, továbbá gazdasági cikkek készítését a legszolidabb árak mellett.

Ruhákat vegyileg tisztít és fest pontos és gyors kiszolgálás mellett **Rusveth István** vegytisztító és festőgyár Zombor.

Schlieszer Testvérek divatruháza Zombor. Minden időnyre legnagyobb választékban kapható divatkelme, divatselyem, fekete szövetek, angol és francia batisztok, szőnyegek. Versenyez legelőkelőbb fővárosi cégekkel választék és árakban.

Steiner Lajos arckép-, címtábla- és templom-festő. (Rókus-utca.) Ajánlja a közelgő képviselőválasztásokra zászlógyárát.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 44. sz. — Nagy raktár kész sir emlékek és butor-márványlapokban. Márvány-fürészelés és csiszolás.

Szuppek Gyula Zombor, üvegudvar. — **Üveg, porcellán, lámpa, tükör és tábla-üveg** gyári raktár. — E szakmában legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Stebler Antal műorás, ékszerész és vésnök Zombor, főtca. Nagy raktár mindennemű arany-, ezüst- és briliáns ékszerek, valamint alpaca- és china-ezüst dísz tárgyakban. Meglepető olcsó árak. Javítások azonnal eszközöltetnek. Zalogházi becsús. MÁV. óras.

Szpevák Béla műbutorkészítő Zombor, Telep-utca 2. Készít kizárólag finom butorokat a legjutányosabb árak mellett.

Schön Adolf könyv-, zenemű-, papirkereskedés és könyvkötészete Zombor, Kossuth Lajos-utca. Alapítva 1852-ben.

Schneider János nyerges és kárpitos Zombor, Bezdáni-utca 7. — Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat. — Pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Teltsch Gáspár optikus, kötszerek és bőrröndgyára (Kossuth Lajos-utca). Villanyos berendezések, csillárok és villanykellékek olcsó beszerzési forrása.

Több új ház Zomborban a város legforgalmasabb utcáin eladó. A házak adó- és tehermentesek. — Bővebb értesítést ad **dr. Mátits Márton.**

Tartalékos tiszték legelőkelőbb szereltetek fel **Knippl János** elismert legszolidabb egyenruházati üzletében Zombor, Bajai-utca 4. szám.

Tilger Mihály Zombor, Könyök-utca 15. sz. Ajánlja saját készítményű **sodronyfonat,** valamint **fonott lószőrt** és mindennemű kész **sodronyszövetet** és **szitaárut.** Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Ugry István kályhás és agyagarugyáros Bezdáni-ut 39. sz. Mintaraktár Erzsébet-tér 4. (Szemes-ház.) Ajánlja saját gyártmányú I-a Chamotte kályhát, tűzhelyeit stb. árut. Javítások, átrakások jótállás mellett pontosan eszközöltetnek.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolcsóbban készít **Goesser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntetve.

Zombori Iparosok Árucarnoka. Bácska legnagyobb butorraktára. — Elsőrendű kárpitosműhely. — Eladások részletfizetésre is.